

Situația romilor și travellers în Uniunea Europeană din perspectiva drepturilor fundamentale

Cine sunt romii și travellers?

Termenul „romi” este folosit ca termen umbrelă care desemnează grupuri de persoane cu caracteristici culturale mai mult sau mai puțin similare, cum ar fi grupurile de romi, sinti, travellers, ashkali și kalé. De asemenea, aceste grupuri au un istoric comun de marginalizare permanentă în societățile europene.

Datele oficiale privind etnicitatea nu se colectează în mod consecvent la nivelul tuturor statelor membre UE. Conform estimărilor, în UE există în prezent 10-12 milioane de romi, ceea ce face ca aceasta să fie **cea mai mare minoritate etnică din UE**.

Majoritatea romilor care trăiesc în Uniunea Europeană sunt resortisanți ai unui stat membru și prin urmare sunt cetățeni UE având aceleași drepturi și aceleași responsabilități ca orice alți cetățeni ai UE.

Activitatea FRA privind situația romilor

Agenția pentru Drepturi Fundamentale (FRA) are autoritatea de a furniza instituțiilor și organismelor Uniunii Europene, precum și statelor membre, consiliere bazată pe probe concrete privind aspecte legate de drepturile fundamentale, în vederea punerii în aplicare a legislației Uniunii Europene.

FRA a constatat în mod repetat că romii sunt **minoritatea etnică cea mai vulnerabilă** din UE în ceea ce privește discriminarea și încălcările drepturilor omului.

FRA întreprinde cercetări privind accesul romilor la educație, asistență sanitară, locuințe și libera circulație. În urma analizării problemelor cu care se confruntă romii, inclusiv a cazurilor de violență rasistă, FRA identifică inițiativele pozitive în cadrul cărora aceste probleme au fost depășite și sugerează căi de urmat în viitor.

FRA colaborează **cu comunitățile de romi**, oferindu-le cadrul necesar pentru a contribui la îmbunătățirea situației romilor în UE într-un mod durabil. FRA colaborează, de asemenea, cu **autoritățile locale**, care sunt în măsură să constate dacă drepturile romilor sunt protejate în practică. FRA colaborează cu **instituțiile europene**, cu **Consiliul European** și cu alte **organizații internaționale** pentru a se asigura că activitatea întreprinsă de FRA și de alte instituții este complementară.

Pentru mai multe informații, vizitați pagina de internet FRA dedicată romilor: www.fra.europa.eu/fraWebsite/roma/roma_en.htm

Încălcări majore ale drepturilor fundamentale cu care se confruntă romii

- **Discriminarea în ceea ce privește accesul la locuri de muncă** – un factor major care stă la baza șomajului în rândul populației rome.
- **Discriminarea în privința accesului la educație** – tratamentul mai puțin favorabil față de copiii romi atunci când li se acordă mai puțină atenție din partea profesorilor.
- **Discriminarea în privința accesului la locuințe** – locuințe segregate și lipsa unui adăpost.
- **Discriminarea în privința accesului la asistența medicală** – abuzuri și încălcări ale dreptului la acces egal la servicii medicale.
- **Violența și infrafracționalitatea pe baze rasiste** – consecințe ale comportamentului stereotip și discriminatoriu.

Deplasarea în alte state membre ale UE

- Romii **întâmpină probleme din partea funcționarilor de la frontiere/care acordă vize**, confruntându-se inclusiv cu cereri de mită exprimate de funcționari corupți, atunci când părăsesc și/sau revin în țara de origine.
- Romii își cunosc **dreptul general la circulație**, însă **cunosc într-o măsură mai mică** care sunt **drepturile și obligațiile** specifice și deseori complexe privind stabilirea **reședinței** într-un alt stat membru care le revin cetățenilor UE.
- **Sărăcia** cauzată de **șomaj, discriminare și rasism** reprezintă principalul factor care îi determină pe romi să își părăsească țările de origine.
- Romii se confruntă cu **dificultăți atunci când caută un loc de muncă** pe piața oficială a muncii din țara de destinație deoarece sunt victimele comportamentului stereotip și discriminatoriu.
- Romii se confruntă cu **dificultăți în ceea ce privește înregistrarea locuinței** în noua țară de reședință. Drept urmare, pot **întâmpina probleme în privința accesului** la sistemele naționale de sănătate, la locuințe sociale, la asistență socială și la măsurile de integrare pe piața muncii.
- Rezultatul celor de mai sus este excluderea de la serviciile de asistență socială, care are un impact **disproporționat** asupra femeilor, copiilor, persoanelor în vârstă și persoanelor cu handicap.

Din raportul - [Situația cetățenilor europeni de etnie romă care circulă și se stabilesc în alte state membre ale UE – noiembrie 2009](#)

Inițiative pozitive

Spania – deși obligația de înregistrare a reședinței există în Spania, cetățenii Uniunii trebuie să își dovedească doar identitatea și naționalitatea. Această metodă facilitează într-o măsură semnificativă incluziunea socială a romilor.

Regatul Unit – recensământul care se face în școlile din Regatul Unit include „romii” ca și categorie etnică, lucru important pentru monitorizarea evoluției acestora în școli și contracararea eventualelor discriminări.

Italia – există soluții prin care familiile de romi care trăiesc în „tabere nomade” izolate care nu corespund standardelor sunt ajutate să se mute în locuințe închiriate integrate. Diferiții actori instituționali implicați – autorități municipale, provinciale și regionale – organizațiile neguvernamentale și comunitățile rome colaborează pentru a pune în practică astfel de intervenții.

Din raportul - [Inițiative pozitive selectate - Situația cetățenilor europeni de etnie romă care circulă și se stabilesc în alte state membre ale UE – noiembrie 2009](#)

Accesul la locuințe

- Foarte puțini romi știu că există legi care interzic discriminarea pe motive de etnie în ceea ce privește asigurarea de locuințe.
- Doar 11,5% dintre romii afectați raportează organizațiilor relevante incidente legate de discriminare.
- Copiii romi ai familiilor expuse evacuărilor forțate se confruntă cu mari **dificultăți în ceea ce privește frecventarea școlilor**.
- Există o probabilitate mai mare ca persoanele care trăiesc în așezări izolate să frecventeze **școli segregate**.
- Romii care trăiesc în comunități segregate sau în condiții care nu corespund standardelor beneficiază doar de un **acces limitat la serviciile publice și rețelele sociale**.
- Viața în zonele segregate reduce șansele de a găsi un loc de muncă și de a merge la serviciu.
- Condițiile de viață care nu corespund standardelor au **consecințe grave asupra sănătății**, în special pentru femei și copii.

Din raportul - [Raport comparativ privind condițiile de locuit ale romilor și travellers din UE – octombrie 2009](#)

Inițiative pozitive:

- Proiectul *Vesnička soužití* (Satul coexistenței), sponsorizat de **guvernul ceh**, a asigurat crearea unui cartier nou cu 54 de locuințe pentru victimele inundațiilor de etnie romă și de alte etnii care și-au pierdut locuințele după o inundație care a avut loc în

iulie 1997 în orașul Ostrava.

- Municipality Nálepkovo a fost printre primele din **Slovacia** care a conceput și aplicat un proiect alcătuit din 3 faze în domeniul locuințelor pentru romi, inițiat în 1994, care a constat în construirea a 64 de locuințe noi și asigurarea de microîmprumuturi fără dobândă pentru mobilarea sau renovarea acestora. Această inițiativă a avut impact asupra inițierii unei politici naționale specifice privind locuințele pentru romi.
- Administrația locală din Kerecsend, **Ungaria**, a construit cămine pentru familiile tinere de romi, care plătesc 21 EUR pe lună chirie și 58 EUR pe lună în plus ca formă de economisire, ceea ce le-ar putea permite să cumpere o casă nouă în cinci sau șase ani și să facă loc în „cămine” pentru alte familii.

Din [Studii de caz privind inițiativele specifice în materie de locuințe pentru romi și travellers\) – octombrie 2009](#)

Victimele infracționalității

- 1 din 4 respondenți romi în cadrul unui [sondaj FRA recent](#) a raportat în medie 4 incidente grave de agresiune, amenințare sau hărțuire într-o perioadă de 12 luni, ceea ce sugerează faptul că **infracțiunile cu temei rasist reprezintă o experiență de zi cu zi**.
- **Lipsa încrederii** în structurile de **aplicare a legii** și ale justiției a fost raportată de peste 65% dintre romii chestionați.
- Doar 14% dintre respondenții romi au putut să menționeze o organizație în măsură să îi ajute în cazul în care ar fi victime ale discriminării.

Din raportul - [EU-MIDIS – Sondajul Uniunii Europene privind minoritățile și discriminarea – Date în obiectiv: romii – aprilie 2009](#)

Activitatea viitoare a FRA în ceea ce privește romii

- Activitatea FRA în ceea ce privește romii și cu participarea acestora va fi în concordanță cu prioritățile UE prevăzute în comunicatul recent al Comisiei Europene privind [„Integrarea socială și economică a romilor în Europa”](#), [platforma UE pentru incluziunea romilor și cele 10 principii de bază comune privind incluziunea romilor](#).
- FRA va elabora metodologii inovatoare și de promovare a incluziunii, care să asigure punerea în aplicare a politicilor și să genereze un impact mai puternic pe teren, prin implicarea în continuare a autorităților naționale și locale și a publicului larg în activitățile privind romii.

Pentru mai multe informații, vizitați pagina de internet FRA dedicată romilor: www.fra.europa.eu/fraWebsite/roma/roma_en.htm